

„JÓ KIS HELY”

KÖZÖSSÉGI ÉS SZOCIÁLIS KÖZPONT ORCZY NEGYED

Diplomamunka 2018-19/2

Szikora Nóra Zsuzsanna

Előzmények

Józsefváros elmaradottságának problémája már a második világháború előtt is jelen volt. Mára több integrált városfejlesztési terv született a kerület egyes negyedeire. 2016-ban jött létre a Magdolna-Orczy Városrehabilitációs Program, aminek fő célja az épületállomány megújítása, élhetőbb környezet mellett a lakosok munkaerőpiaci reintegrációja. Ebből kiindulva került kialakításra a tervezett közösségi és szociális központ, magába foglalva egy étkezdét, közösségi tereket és szociális lakásokat.

Beépítés

A tervezési terület a Ludovika Campus fejlesztés és az Orczy-program határán helyezkedik el. Köztes helyzete a fejlesztési programok eltérő irányultságából adódik. Az épület keretes kialakítása illeszkedik a környező beépítéshez, az udvar körül elhelyezkedő tömeg intimitást ad a belső térnek. A meglévő északi, klasszicista lakóépület udvara vizuálisan kapcsolódik a belső kerthez, de fizikailag elhatárolódik tőle. A két utcát összekötő közterület fellazítja a sűrű beépítést, gyalogosan összekapcsolva a Campus területét a negyed belsejével. Az itt megjelenő növényzet a zöld belső udvarok kiterjesztése. Az épület belső kertje napközben szabadon átjárható tér, a földszinten két megnyitással. Az épület az eltérő funkcióknak megfelelően különböző magasságú tömegekből áll. Az összefüggő földszinti rész felett a tömegek járható tetőkkel különülnek el egymástól. Az alacsonyabb déli közösségi tér kedvez a belső kert benapozásának.

Közösségi terek

A környező épületekre jellemző funkciók szerinti tagoltság jelenik meg a tervben: a földszinten a vendéglátó és kereskedelmi egységek, felette lakások találhatóak. A Ludovika felől kialakításra került egy étkezde. A közelben számos oktatási és egészségügyi intézmény működik, amivel ez a funkció összekapcsolható. Ugyanúgy kiszolgálja a Fűvészkert és a Ludovika park látogatóit, mint a helyi lakosokat. Az étkezde biztosítja a terület bekapcsolódását a város vérkeringésébe.

Az étkezdéhez kapcsolódik egy közösségi- és tankonyha, melyet az itt élők mellett a környék lakói is használhatnak szervezett keretek között. A főzés iránt érdeklődők főzőtanfolyamokon és különböző programokon vehetnek részt. A tér alkalmas gyermektáborok idején étkezésre, valamint nagyobb családok közös főzésére.

Az étkezdét a közösségi konyhával a belső kert köti össze. A létrehozott vertikális konyhakert terményei alapanyagul szolgálhatnak a főzések során. Az itt termesztett növényeket a szociális lakásokban élő családok gondozzák, és ezeket saját fogyasztásra is felhasználhatják. A belső kert lugasszerű kialakítása megjelenik a gyalogos használatú közterületen is.

A Dugonics utca felől kialakított temperált piactér főként raktározásra szolgál, rossz idő esetén kereskedelmi funkciót tölt be. A közterület különböző rendezvények mellett alkalmas termelői piac tartására, ahol a környékbeli lakosok árusíthatják saját termékeiket.

Közösségi-fejlesztő tér

Tervemben egy olyan szociális intézmény létrehozása volt a cél, ahol a közösségi élet mellett fontos szerepet kap a tanítás. Ez magába foglalja a gyermekek és családjuk fenntartható, egészséges életre nevelését, tehetséggondozását, munkaerőpiaci felzárkóztatását. A földszinten található ennek a közösségi funkciónak a fogadótere és egy ehhez kapcsolódó gyermekmegőrző. Az emeleten egy szabadon alakítható, összefüggő tér került kialakításra. A terek mobilitása alkalmas a különféle programok és foglalkozások együttélésére. Fontos, hogy a gyerekek és a fiatalok minőségi szabadidős tevékenységek mellett itt tanácsadáshoz, fejlesztő-felzárkóztató programokhoz jussanak. Emellett – az Orczy-programból kiindulva – a felnőttek is munkaerőpiaci és életviteli tanácsadáson, továbbképzéseken vehetnek részt. Védőnői, pszichológiai, logopédiai ellátásra alkalmas terek is kialakíthatók. A közösségi tér a járható tetőkön keresztül elérhető az itt lakók számára.

Szociális lakások

A szociális funkcióból kiindulva az épületben kialakításra kerültek szociális lakások a rossz életkörülmények között élő és hajléktalanság szélén álló, rászoruló családok számára. A Lélek-Programhoz hasonlóan az itt lakók segítséget kapnak az újrakezdéshez: munkavállalási tanácsadáson, különböző közösségi programokon vehetnek részt, bekapcsolódhatnak a közösségi kert termelő folyamatába. A munkaerőpiacra való visszatérés és megfelelő életminőség biztosítása után önkormányzati lakásokba költöznek át, ahol tovább folytathatják életüket. A lakások minimális mérete az átmeneti otthonoknak megfelelő, szabadon alakítható a beköltöző családok nagyságához igazítva. A konyha kis mérete

elősegíti a közösségi konyha használatát. A szociális lakások családok, fiatal házások és egyedülálló anyák számára érhető el.

Homlokzat

A földszint és a felsőbb szintek eltérő funkciója kivetül a homlokzatra is. A szellősebb, nagyobb belmagasságú közösségi terek ellentétben állnak a zárt lakótömbökkel. A földszint átláthatósága miatt nagy üvegfelületek kerültek kialakításra. Ezek keresztül vizuálisan is kapcsolatban maradhatunk a belső kerttel. Ezek előtt – az árnyékolás és az értékvédelem miatt – a nyílászáró felső alumínium keretezésében rácsos árnyékoló redőny található. Hasonló az emeleti közösségi tér nyíláskialakítása is, de itt a nyíláskeretezés elvékonyodik. A belső udvar növényzete megjelenik a nyugati homlokzatokon. A nyílászárók előtti lugas nyáron árnyékot ad, emellett fedett-nyitott teret alkot. A lakások árnyékolását sínes árnyékolórendszer biztosítja. Az egy lakáshoz tartozó nyílásokat egy keret fogja közre, benne mintázott alumínium lamellákkal. A perforáció a kertből merít ihletet. A mintázat visszaköszön a közösségi kert kapuin, valamint a földszinti nyílásbélleteken. A homlokzat vakolt felület, az ablakok sávjában textúrált vakolattal kialakítva. Ez a horizontális tagolás a környező klasszicista épületek megjelenéséhez igazodik.

Források

Józsefváros Kerületi Építési Szabályzata- Örökségvédelmi hatástanulmány 2018. Borsos Melinda Mária DLA értekezés- Társadalmi szempontok Budapest Városrehabilitációs Modelljeiben

<https://jozsefvaros.hu/fejlesztes/orczy-negyed> <https://jozsefvaros.hu>